

Na een Overstroming / Wateroverlast: Eerste hulp bij cultureel erfgoed en persoonlijke kunstschaten

SRAL: The conservation institute

Eerste stappen:

- We raden u aan een professional te bellen om u te helpen met uw noodhulp. Idealiter vindt de berging plaats onder begeleiding van een professionele restaurator.
- Berg objecten pas op nadat de autoriteiten het gebouw veilig hebben verklaard.
- Maak foto's van de schade voor de berging. Dit is handig voor verzekeringsdoeleinden.
- Geef prioriteit aan objecten die meer sentimentele of financiële waarde hebben.
- Overstromingswater kan erg vervuild zijn. Draag persoonlijke beschermingsmiddelen (handschoenen, masker, overalls, veiligheidsbrillen, laarzen) bij het hanteren van voorwerpen die door een overstroming zijn geborgen.
- Voordat de berging plaatsvindt, moet u ervoor zorgen dat het binnengestroomde water is gezakt en dat alle elektriciteits- en gasleidingen zijn afgesloten.

Let op:

- Schimmel groeit na 48 uur bij 60% RV bij 21°C. Schimmel zal verschillende objecten op verschillende manieren beïnvloeden. Schimmelgroei kan worden verminderd door invriezen of in koelcellen.
- Plaats geen natte voorwerpen in een afgesloten (plastic) bak. Dit bevordert de schimmelgroei.
- Vries papier, boeken, foto's en textiel in om schimmel te voorkomen. Dit geeft u ook de tijd om u voor te bereiden op de behandeling. Deze natte voorwerpen kun je voor het invriezen in een plastic zak doen.
- Ondersteun dunne voorwerpen zoals papier en foto's vanaf de achterkant. Gebruik een stevige steun om ze te verplaatsen, zoals golfkarton.
- Planken om te drogen kunnen worden gemaakt door golfkarton bedekt met papieren handdoeken (vervangen als het nat is) gebalanceerd op plastic bekertjes te plaatsen.
- Drogen aan de lucht heeft de voorkeur en kan verdere schade voorkomen. Directe blootstelling aan zonlicht is alleen bij bepaalde soorten objecten mogelijk.
- Verplaats zware voorwerpen weg van muren als je ze niet in een andere (droge) omgeving kunt plaatsen. Dit vergroot de luchtstroommogelijkheden en helpt bij het drogen.
- Til voorwerpen van de vloer om de luchtstroom te vergroten. Plaats kleinere voorwerpen op een bord, dienblad of open doos om ze te verplaatsen. Natte voorwerpen kunnen vaak erg kwetsbaar zijn en bij het hanteren ervan kunnen ze beschadigd raken.
- Verzamel stukjes gebroken voorwerpen in één container en label duidelijk.
- Gebruik geen ontsmettingsmiddel .
- Als voorwerpen nog nat zijn, spoel dan modder en vuil weg.
- Indien vochtig of droog niet verder wassen. Als voorwerpen vochtig zijn, borstel dan los vuil weg. Niet wrijven, dit kan oppervlakken beschadigen.
- Luchtontvochtigers kunnen worden gebruikt om het drogen in gesloten ruimtes te versnellen, maar gebruik geen airconditioners of verwarmingstoestellen.

SRAL

Atelier
Academy
Agency

- Zorg ervoor dat je een veilige, droge plek hebt om voorwerpen naar toe te verplaatsen voordat je ze begint te verzamelen. Mogelijk moet u ook containers, droge tissues, doeken enz. gebruiken

Hoe om te gaan met objecten:

I. Papier (bedrukt en gecoat):

Water doet het papier opzwellen en kan ervoor zorgen dat inkt gaat uitlopen of oplossen. Drukinkt is doorgaans stabielere dan schrijfkinkt.

Volg deze suggesties voor gedrukt materiaal. Volg de instructies niet als de inkt visueel is aangetast.

Vries bundels papier in als ze aan elkaar zijn geplakt .

Was de papieren vellen afzonderlijk in water. Een bad- of douchebak zorgt voor een goed vlak waterbad en kan stromend water leveren. Als in een container het spoelwater regelmatig verversen. Als er veel modder is, gebruik dan lauw water.

Droog gereinigde papieren vellen afzonderlijk tussen textiel of absorberend vel papier. Gebruik t-shirts of theedoeken.

U kunt ook in de zon plaatsen, wat betekent dat de droogsnelheid sneller is en het UV-gehalte schimmelgroei helpt voorkomen.

U kunt ook losse vellen papier bij de hoek aan een waslijn hangen met wasknijpers als ze handdroog zijn.

De oppervlakken van natte aquarellen mogen niet worden aangeraakt. Zet rechtop om het drogen te vergemakkelijken. Indien ongeglazuurd, kunnen de randen van de aquarel met lichte gewichten naar beneden worden gehouden. Als het geglazuurd is en er water in het frame is binnengedrongen, kan het nodig zijn om de lijst te verwijderen. Verwijder de lijst niet als de aquarel aan het glas vastzit.

II. Foto's:

Verschillende fotoprinttechnieken kunnen verschillende behandelingen vereisen. Raadpleeg een professional voor verder advies.

Blokken met foto's of fotoalbums bevriezen, vooral als ze aan elkaar geplakt zijn.

Spoel eerst de modder weg, indien mogelijk onder stromend water. Een bad- of douchebak zorgt voor een goed vlak waterbad en kan voor stromend water zorgen. Bij gebruik van een container/spoelbak het spoelwater regelmatig verversen.

Gebruik geen warm water. Laat het fotooppervlak tijdens het drogen niet in contact komen met andere oppervlakken. Alleen aan de lucht drogen, door de foto's afzonderlijk uit te spreiden en op absorberend materiaal te plaatsen - papieren handdoeken, theedoeken, doeken, kranten.

Voor ingelijste foto's: verwijder ze van de lijst en het glas voor het drogen, maar alleen als er geen weerstand is. Foto's in plastic vellen moeten voorzichtig uit de montage worden gesneden en het bovenoppervlak moet worden verwijderd, in plaats van eruit te schuiven.

Houders van filmrollen moeten worden geopend om vuil water te laten ontsnappen. Drogen kan problematisch zijn. Bel een conservator voor advies.

III. Boeken:

Doorweekte boeken hebben een andere behandeling nodig dan vochtige boeken. Boekomslagen/Kaften (dikker) kunnen anders reageren op wateropname dan het hoofdgedeelte/de pagina's. Kleefstoffen die worden gebruikt om boeken in te binden, kunnen oplossen.

SRAL

Atelier
Academy
Agency

Probeer doordrenkte boeken niet te openen. Bevries het boek en roep professionele hulp in. Door en door natte boeken kunnen onder stromend water worden afgespoeld. Na het spoelen, balanceert u het boek op de bovenrand om de waterafvoer te vergemakkelijken en aan de lucht te laten drogen.

Voor vochtige boeken: plaats een vel tissue in vochtige boeken om de twintig pagina's en tussen de omslagen en het hoofdgedeelte. Vervang die regelmatig. Plaats vetvrij papier tussen glanzende foto-inhoud. Plaats onder een laag gewicht als het gedeeltelijk droog is.

Gebruik ventilatoren om te helpen drogen. Gebruik geen warmeluchtblazers. De uiteindelijke droging moet onder gewichten plaatsvinden.

<https://www.wikihow.com/Dry-a-Wet-Book?amp=1>

IV. Textiel (kleding, tapijten en gordijnen) :

Groot nat textiel is zwaar en kan hangende armaturen breken. Deze moeten voorzichtig uit hangende armaturen worden verwijderd en ter ondersteuning op grote platen worden geplaatst. Geweven textiel kan krimpen als het nat wordt.

Doordrenkt textiel kan worden ingevroren om schimmelgroei te voorkomen.

Als het textiel nog nat is, afzonderlijk wassen in een waterbad. Moddervlekken kunnen worden verminderd door meerdere spoelingen. Niet uitwringen.

Laten drogen in de zon of samengeperst tussen ander droog textiel. Het UV-gehalte van de zon helpt tegen schimmelgroei.

V. Schilderijen (doek en paneel):

Schilderijen (op canvas of houten dragers) zijn delicate laminaatobjecten. Verschillende lagen (drager, voorbereiding, verf, vernis) zullen verschillend reageren op vochtopname.

Behandel natte schilderijen zo kort en zo weinig mogelijk. Raak het geverfde oppervlak niet aan en plaats er niets op.

Probeer het schilderij niet aan de bovenkant van het frame op te tillen, omdat het frame beschadigd kan raken en kan breken onder het gewicht van het schilderij. Indien nat, zeer langzaam laten drogen in een goed geventileerde ruimte.

Droog rechtopstaand verticaal tegen een muur leunend voor een betere luchtcirculatie.

Niet in de zon plaatsen.

Verwijder eventuele steunplaten of beglazing om de ventilatie te vergroten en verwijder het frame voorzichtig.

Op de achterkant van de schildersdrager (canvas of paneel) kan absorberend papier worden geplaatst om water af te voeren. Verander regelmatig tot het droog is.

Als verflagen loskomen, bel dan een conservator. Deze moeten worden behandeld door een professional.

Vernislagen kunnen wit worden naarmate het oppervlak droogt. Dit probleem vereist geen onmiddellijke actie. Bel een conservator om dit probleem te verhelpen.

SRAL

Atelier
Academy
Agency

VI. Hout (sculpturen en meubels):

Hout zwelt op als het nat is en kan bij het drogen kromtrekken (buigen), vooral als het te snel droogt. Scheuren en spleten kunnen optreden als het drogen plaatsvindt wanneer hout wordt beperkt. Verbindingen kunnen openspringen en (natuurlijke eiwit)lijmen verliezen structurele sterkte boven 85% RV en kunnen open gaan. Verflagen kunnen loskomen van de drager.

Til zware houten voorwerpen aan de basis op in plaats van aan de bovenkant.

Indien klein genoeg, plaats in een container voor transport. Indien groter, vervoer met een wieg of brancard.

Eventueel kunnen verbandmiddelen worden gebruikt om stukken bij elkaar te houden.

Droog langzaam aan de lucht in een goed geventileerde ruimte. Houd de temperatuur tijdens het drogen onder de 20°C.

Leg grotere zware voorwerpen plat op de grond tijdens het drogen.

Niet in de zon plaatsen.

Vernislagen kunnen wit worden naarmate het oppervlak droogt. Dit probleem vereist geen onmiddellijke actie. Bel een conservator om dit probleem te verhelpen.

Als verflagen loskomen, bel dan een conservator. Deze moeten worden behandeld door een professional.

VII. Metalen objecten:

Door water kunnen metalen voorwerpen, vooral ijzer, staal, brons of koper, gaan corroderen. Zilveren en gouden voorwerpen zijn mogelijk minder vatbaar. Let op dat veel voorwerpen die zilver of goud lijken te zijn, gegalvaniseerd kunnen zijn en een ander basismetaleel als ondergrond hebben.

Corrosie kan snel optreden. Bewaar voorwerpen in droge omstandigheden met lage temperaturen.

Gebruik schoon stromend water om modder en vlekken weg te spoelen. Verontreinigende stoffen in vuil water kunnen corrosie verergeren.

Droog het metaal onmiddellijk af met een zachte doek.

Geverfde of gecoate metalen kunnen specifieke complicaties hebben. Als het opheffen van lagen wordt opgemerkt, bel dan een conservator.

VIII. Aardewerk en glas:

Langdurige blootstelling aan water kan de groei van zouten bevorderen.

Lucht drogen objecten zonder contact.

Als voorwerpen gebroken zijn, verzamel dan stukken en plaats ze in een enkele individuele container voor elk voorwerp.

IX. Muurschilderingen en behang:

Muurschilderingen op gips kunnen lang duren om uit te drogen, omdat muren / steunen water hebben geabsorbeerd.

Behang of wandkleden op canvas kunnen erg kwetsbaar zijn, stoot er bij het verplaatsen niet tegen met andere voorwerpen.

SRAL

Atelier
Academy
Agency

Wrijf niet over oppervlakken. Gebruik geen ontsmettingsmiddel op deze oppervlakken.

Gebruik ventilatoren of ventilatoren om te helpen bij het drogen.

Verplaats (zware) voorwerpen zoals kasten of tafels uit de buurt van wandkleden of muurschilderingen.

Als de verf loskomt van de steun, bel dan een restaurator.

X. Leergereleerde objecten

Leer kan opzwellen als het nat is en krimpen bij het drogen. Krimp zal erger zijn als het drogen snel is.

Plaats doorweekte, drassige leren voorwerpen, inclusief boeken met leren omslagen, in de vriezer.

Bedek grotere leren voorwerpen, vooral vergulde leren gordijnen, met plastic zeilen en bel een restaurator voor verdere behandeling.

Benodigdheden die u mogelijk nodig heeft:

Veel van deze benodigdheden kunnen worden gekocht bij een plaatselijke bouwhandelaar of bouwmarkt:

Handwas met alcohol	Tuinslang met sproeiopzet
Absorberende materialen (papieren zakdoekjes, poetslappen)	Lunch trommel
Borstels (zachte kwasten groot en klein)	Dweilen
Dozen (stijf karton of plastic)	Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM): handschoenen, maskers, persoonlijke pakken, veiligheidshelmen
Emmers	Plastic zakken (grote diepvrieszakken)
Houten planken (afmeting: 60 x 80 cm of kleiner om op te tillen)	Kunststof bakjes
Let op tape	Hard karton, golfkarton of plexiglas platen
Stoelen, opklapbaar/draagbaar	Schaar
Waslijn of nylon touw	Screening / fijn gaas voor het maken van droogrekken
Wasknijpers	Zeep, dispensers sponzen
Katoenen lakens	Tafel, opklapbaar/draagbaar
Wegwerpdoekjes	Plakband
Deurwiggen	Toiletpapier
Dolly's of trolleys met wielen	Universele messen en messen
Drinkwater	Stofzuiger met HEPA-filter
Noodverlichting	Walkietalkies
Verlengsnoeren	Waterdichte stiften en potloden
Fans	Nat-Droog stofzuiger (deze kan gehuurd worden)
EHBO doos	Schrijfpapier of notitieboek
Zaklampen (en batterijen)	
Vuilniszakken	

Vergeet niet om benodigdheden mee te nemen voor een lange dag bergingswerk: persoonlijke beschermingsmiddelen, EHBO-doos, eten en snacks, drinkwater en persoonlijke bekers, bestek en borden.

Vergeet niet om een camera mee te nemen voor fotografische documentatie, met extra opgeladen batterijen en geheugenkaart. Reservebatterijen en opladers voor telefoons zijn ook handig.

SRAL

Atelier
Academy
Agency

Nuttige bronnen

https://www.fema.gov/sites/default/files/2020-06/Flood_FIMA_Fact_Sheet_advice_salvaging.pdf

<https://www.nedcc.org/free-resources/preservation-leaflets/3.-emergency-management/3.7-emergency-salvage-of-wet-photographs>

<https://www.culturalheritage.org/resources/emergencies/disaster-response-recovery>

<https://www.culturalheritage.org/resources/emergencies/disaster-response-recovery/fieldguide>

<https://www2.archivists.org/initiatives/mayday-saving-our-archives/annotated-resources>

https://issuu.com/princeclausfund/docs/first_aid_to_heritage_handbook_2018